

Magdalena Troczyńska

Akademickie Centrum Kształcenia Językowego, 2025

***Flipped Classroom*, czyli lekcja odwrócona, jako narzędzie pozwalające uwolnić czas nauczycieli i potencjał studentów w nauce języka obcego**

Abstrakt

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie modelu dydaktycznego *Flipped Classroom* (lekcji odwróconej) jako narzędzia wspierającego efektywne nauczanie języka obcego na poziomie akademickim. Artykuł omawia istotę tego podejścia, jego główne założenia organizacyjne, kluczowe zalety oraz wyzwania wynikające z jego stosowania w praktyce dydaktycznej. Szczególną uwagę poświęcono roli autonomii studenta oraz zmianie funkcji nauczyciela, który z tradycyjnego transmitera wiedzy staje się mentorem i facylitatorem procesu uczenia się (Bishop, Verleger, 2013; Bergmann, Sams, 2012). Istotnym elementem tekstu jest analiza praktycznego zastosowania modelu *Flipped Classroom* w pracy dydaktycznej autorki, opartego na wieloletnim doświadczeniu w nauczaniu języka obcego. Artykuł ma charakter przeglądowo-refleksyjny i łączy perspektywę teoretyczną z analizą działań podejmowanych przez autorkę w środowisku akademickim.

Słowa kluczowe: *Flipped Classroom*, lekcja odwrócona, nauczanie języków obcych, autonomia studenta, dydaktyka akademicka

Wstęp

Współczesna dydaktyka akademicka coraz częściej poszukuje rozwiązań, które pozwalają na bardziej efektywne wykorzystanie czasu zajęć oraz aktywne zaangażowanie studentów w proces uczenia się. Jednym z takich rozwiązań jest model *Flipped Classroom*, określany w języku polskim jako lekcja odwrócona. Podejście to zakłada zmianę tradycyjnej struktury zajęć poprzez przeniesienie przekazywania treści teoretycznych do pracy własnej studentów oraz wykorzystanie czasu zajęć na praktyczne zastosowanie wiedzy. Celem niniejszego artykułu jest omówienie modelu *Flipped Classroom* jako narzędzia dydaktycznego w nauczaniu języka obcego, ze szczególnym uwzględnieniem jego potencjału, ograniczeń oraz praktycznego

zastosowania w pracy ze studentami. Należy jednocześnie podkreślić, że jest to podejście w pewnym stopniu idealistyczne i nie zawsze możliwe do pełnego wdrożenia w każdej grupie dydaktycznej.

Istota modelu *Flipped Classroom*

Flipped Classroom to model nauczania, w którym odpowiedzialność za proces uczenia się zostaje w większym stopniu przeniesiona na studentów. Jest on spójny z ideą studiowania jako procesu samodzielnego zdobywania wiedzy, przy jednoczesnym wsparciu nauczyciela pełniącego rolę mentora i przewodnika. W praktyce model ten polega na tym, że studenci przygotowują się do zajęć przed ich rozpoczęciem, korzystając z materiałów udostępnionych przez nauczyciela, takich jak krótkie filmy edukacyjne, prezentacje multimedialne czy teksty źródłowe. Przygotowanie to nie ma charakteru klasycznej pracy domowej, lecz stanowi warunek wstępny do aktywnej pracy podczas zajęć, gdzie wiedza ta jest ćwiczona, pogłębiana i wykorzystywana w praktyce.

Organizacja procesu dydaktycznego

Proces dydaktyczny w modelu *Flipped Classroom* dzieli się na dwa zasadnicze etapy. Pierwszym z nich jest tzw. *out-of-class time*, czyli czas pracy własnej studenta poza zajęciami. Praca ta odbywa się we własnym tempie i opiera się na materiałach online, filmach instruktażowych, prezentacjach oraz tekstach dydaktycznych. Drugim etapem jest *in-class time*, czyli czas spędzony na zajęciach. Jest on w całości przeznaczony na aktywne stosowanie wiedzy poprzez pracę w parach lub grupach, realizację zadań problemowych, projektów oraz dyskusji. Oznacza to odwrócenie tradycyjnego schematu nauczania, w którym teoria omawiana jest na zajęciach, a praktyka realizowana samodzielnie po ich zakończeniu.

Zalety stosowania *Flipped Classroom* w nauczaniu języka obcego

Jedną z kluczowych zalet modelu *Flipped Classroom* jest skoncentrowanie procesu dydaktycznego na zastosowaniu wiedzy, a nie wyłącznie na jej transmisji. Jak wskazują Bergmann i Sams (2012), odwrócenie kolejności etapów nauczania umożliwia efektywniejsze wykorzystanie czasu zajęć na działania o charakterze praktycznym. W nauczaniu języków obcych aspekt ten nabiera szczególnego znaczenia, ponieważ kompetencje komunikacyjne rozwijane są przede wszystkim poprzez aktywne użycie języka. Z perspektywy autorki wdrażanie *Flipped Classroom* pozwala na ograniczenie czasu poświęcanego na objaśnianie zagadnień gramatycznych na rzecz ćwiczeń komunikacyjnych, co bezpośrednio przekłada się na zwiększenie liczby interakcji językowych w trakcie zajęć. Podejście to sprzyja również uczeniu

się zorientowanemu na studenta, podkreślając jego odpowiedzialność za własny proces edukacyjny, co jest zgodne z założeniami autonomii uczącego się (Holec, 1981). Ponadto liczne badania potwierdzają, że aktywne uczestnictwo studentów w procesie uczenia się prowadzi do głębszego przetwarzania informacji oraz lepszego zapamiętywania materiału (Prince, 2004). Doświadczenia dydaktyczne autorki potwierdzają te obserwacje, wskazując na wzrost zaangażowania studentów oraz jakości interakcji podczas zajęć prowadzonych w modelu odwróconej klasy.

Wyzwania i ograniczenia modelu

Pomimo licznych zalet, *Flipped Classroom* wiąże się również z określonymi trudnościami. Z perspektywy studentów model ten bywa postrzegany jako zbyt wymagający, zwłaszcza przez osoby nieprzyzwyczajone do ponoszenia pełnej odpowiedzialności za własną naukę. 2 Istotnym wyzwaniem jest także obciążenie nauczyciela, szczególnie na etapie przygotowywania materiałów dydaktycznych. Choć obecnie, zwłaszcza w nauczaniu języków obcych, dostępnych jest wiele gotowych zasobów online, początkowe wdrożenie modelu nadal wymaga znacznego nakładu pracy.

Kolejnym problemem jest zarządzanie pracą w grupach, które w modelu Flipped Classroom stanowi jeden z kluczowych elementów procesu dydaktycznego. W praktyce często obserwuje się, że studenci – szczególnie w sytuacjach wymagających intensywnej współpracy – mają tendencję do przechodzenia na język ojczysty zamiast konsekwentnego wykorzystywania języka obcego. Zjawisko to może wynikać zarówno z braku wystarczającej pewności językowej, jak i z potrzeby szybkiego osiągnięcia porozumienia w grupie, co prowadzi do ograniczenia wartości dydaktycznej wykonywanych zadań.

Dodatkowym wyzwaniem jest zjawisko pozornego przygotowania się do zajęć (*surface learning*), polegające na deklaratywnym zapoznaniu się z materiałami przed zajęciami bez ich rzeczywistego przetworzenia. Studenci mogą wówczas sprawiać wrażenie przygotowanych, jednak w trakcie zajęć ujawniają trudności w zastosowaniu wiedzy w praktyce. Problem ten podkreśla konieczność stosowania mechanizmów monitorowania przygotowania studentów, takich jak krótkie zadania diagnostyczne, pytania wprowadzające czy aktywności wymagające bezpośredniego wykorzystania materiału pre-class. Doświadczenia dydaktyczne autorki wskazują, że brak takich rozwiązań może znacząco obniżyć efektywność modelu Flipped Classroom oraz prowadzić do frustracji zarówno po stronie nauczyciela, jak i studentów.

Praktyczne zastosowanie modelu – doświadczenia własne

Autorka niniejszego artykułu stosuje model *Flipped Classroom* w sposób selektywny i świadomy, dostosowując go do specyfiki grupy oraz poziomu motywacji studentów. Wdrażanie modelu odbywa się stopniowo i poprzedzone jest szczegółowym omówieniem zasad pracy, celów dydaktycznych oraz oczekiwań wobec studentów. Takie podejście pozwala ograniczyć opór wobec nowej formy organizacji zajęć oraz zwiększyć poczucie odpowiedzialności studentów za własne uczenie się. Z doświadczenia autorki wynika, że *Flipped Classroom* szczególnie dobrze sprawdza się w grupach humanistycznych, gdzie studenci wykazują gotowość do samodzielnej analizy materiałów oraz formułowania pytań problemowych. Przykładem praktycznego zastosowania jest wprowadzanie czasu *past perfect*, w ramach którego studenci zapoznają się z teorią za pomocą krótkiego materiału wideo, natomiast zajęcia poświęcone są wyłącznie ćwiczeniom praktycznym i komunikacyjnym. Analogiczne rozwiązania autorka stosuje przy realizacji tematów o charakterze dyskusyjnym, takich jak edukacja przyszłości. Udostępnienie materiałów wprowadzających przed zajęciami umożliwia studentom uporządkowanie treści oraz znacząco podnosi poziom merytoryczny i językowy późniejszych dyskusji, co potwierdza skuteczność modelu w rozwijaniu kompetencji językowych i krytycznego myślenia.

Podsumowanie

Flipped Classroom stanowi wartościowe i nowoczesne narzędzie dydaktyczne, które – odpowiednio wdrożone – może znacząco podnieść jakość nauczania języka obcego na poziomie akademickim. Analiza literatury przedmiotu oraz doświadczenia dydaktyczne autorki wskazują, że model ten sprzyja aktywizacji studentów, rozwijaniu ich autonomii oraz efektywniejszemu wykorzystaniu czasu zajęć. Jednocześnie skuteczność *Flipped Classroom* uzależniona jest od wielu czynników, w tym od motywacji studentów, specyfiki grupy oraz refleksyjnego i elastycznego podejścia nauczyciela. Autorka podkreśla, że model ten nie powinien być traktowany jako uniwersalne rozwiązanie, lecz jako narzędzie wymagające świadomej adaptacji do konkretnego kontekstu dydaktycznego.

Bibliografia

Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International Society for Technology in Education.

Bishop, J. L., & Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *In ASEE national conference proceedings*.

Holec, H. (1981). *Autonomy and foreign language learning*. Pergamon.

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223–231. <https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2004.tb00809.x>

ESL Brains. (n.d.). *Flipped classroom lesson plans for English language teaching*. https://eslbrains.com/lesson_type/flipped-lesson/

Flipped Learning Network. (n.d.). *Resources for flipped learning*. <https://flippedlearning.org/4>